

Národní obrození

1. Obranná fáze

- cíl: znovu vybudovat český jazyk, terminologii, zavést normy
- obranná fáze má vědecký charakter (budování základů)
- 1774 – Soukromá společnost nauk (→ Akademie věd)
- pohádky, knížky lidového čtení, noviny
- první periodikum – Pražské poštovské noviny (od 1719)
 - Karel František Rosenmüller
- nakladatelství Česká expedice – Václav Matěj Kramerius
- patent o zrušení cenzury
- Gelasius Dobner – zakladatel kritického dějepisu, zcela odsoudil Hájkovu Kroniku českou pro její nespolehlivost
- František Martin Pelcl – Nová kronika česká (měla nahradit Hájkovu kroniku)
- Josef Dobrovský “modrý abbé”
 - ovlivněn osvícenstvím
 - jazykovědec, historik, etnograf, archeolog, numismatik, kritik
 - velmi vzdělaný a uznávaný, působil i jako vychovatel a učitel
 - zakladatel bohemistiky a slavistiky
 - pokračovatel v oboru kritického dějepisu
 - psal latinsky a německy – češtině nevěřil
 - Dějiny české řeči a literatury (něm.) – vyzdvihuje etapy rozkvětu češtiny
 - Zevrubná mluvnice jazyka českého (něm.)
 - Základy jazyka staroslověnského (lat.)
 - Německo-český slovník (2 svazky)
- divadlo
 - divadlo V Kotcích (v Praze) – první česká hra (Kníže Honzík)
 - Stavovské divadlo (původně Nosticovo)
 - divadlo Bouda (Vlastenecké divadlo) – zaniklo, neboť chyběly české divadelní hry
 - vznik loutkového divadla, Matěj Kopecký
 - prozatímní scéna – U Hybernů
 - Prokop Šedivý
- poezie – překlady zahraničních děl, napodobeniny
 - skupiny básníků – puchmajerovci, thámovci

2. Ofenzivní fáze

- otevření české kultury světu
- vlastní díla – náročnější literatura
- Josef Jungmann
 - ovlivněn preromantismem
 - Česko-německý slovník (5 svazků, 120 000 hesel)

- Slovesnost – čítanka a teorie literatury
- divadlo
 - Václav Kliment Klicpera – Hadrián z Římsů, Rohovín Čtverrohý
 - metoda “kuklení” – postava se vydává za někoho jiného
 - Jan Nepomuk Štěpánek – Čech a Němec

3. Dopršení vlasteneckých snah

- myšlenka panslavismu – spojení všech Slovanů
 - Pavel Josef Šafařík
 - Jan Kollár – Slávy dcera (láska k vlasti, láska Mílka k Míně)
- František Palacký
 - myšlenka austroslavismu – osamostatnění od Rakouska-Uherska
 - “Byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm.”
- rukopisy
 - Rukopis zelenohorský
 - nalezen 1818 Josefem Lindou
 - 4 listy
 - 9. a 10. století
 - Rukopis královédvorský
 - nalazen 1817 Václavem Hankou
 - 12 listů
 - 13. století
 - palimpsest = starý pergamen, z nějž byl původní text seškrábán, a následně na něj bylo napsáno něco jiného
 - psány berlínskou modří, jež se používala až později
 - jsou tam používána mladší slova a moderní literární prvky
 - v roce 1888 byly prohlášeny za podvrh
- František Ladislav Čelakovský
 - Ohlas písní ruských
 - Bohatýr Muromec – paralela
 - Ohlas písní českých
 - Toman a lesní panna (první umělá balada)
 - Pocestný
 - Ohlasy byly žánrový krok zpět, což se kritikům nelíbilo
- romantismus – K. J. Erben, Mácha
- realismus – B. Němcová, K. H. Borovský